

بررسی ویژگیها و دیدگاههای جوانان روستایی پیرامون عوامل

مؤثر بر پذیرش بیمه محصولات کشاورزی

پژوهش موردی : شهرستان کرمانشاه

فاطمه ارتیاعی *

چکیده

بیمه محصولات کشاورزی، شیوه مؤثری برای پخش ریسک در میان کشاورزان سراسر بخشهای اقتصادی در طول زمان است. از سویی، ابزار مناسبی نیز، برای حمایت از منابع مالی تولیدکنندگان بخش کشاورزی به شمار می‌آید. هدف اصلی این پژوهش، بررسی عوامل مؤثر بر پذیرش بیمه محصولات کشاورزی از دیدگاه جوانان روستایی شهرستان کرمانشاه است. پژوهش، به روش توصیفی- همبستگی و از راه پیمایش انجام شده است. جامعه آماری این تحقیق، در بردارنده جوانان روستایی شهرستان کرمانشاه است که در مجموع، 36184 نفر بودند. از این میان، تعداد 175 نفر به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای به عنوان نمونه‌های آماری تعیین شد. روایی محتوایی پرسشنامه نیز، با رایزنی و دریافت نظرهای متخصصان کشاورزی به دست آمد. همچنین آزمون پیشابندی برای به دست آوردن ضریب اعتبار پرسشنامه انجام گرفت و ضریب کرونباخ آلفا 84 درصد حاصل شد. نتایج به دست آمده از این پژوهش نشان می‌دهد، میان متغیرهای مستقل سن، تعداد اعضای خانوار، تعداد اعضای شاغل در بخش کشاورزی، مطالعه رسانه‌های مختلف، میزان زمینهای زراعی، میزان واحدهای دامی، ویژگی ارتباطی، دیدگاه در زمینه اشتغال در فعالیتهای کشاورزی، میزان تحصیلات، علاقه‌مندی به برگزاری کلاسهای آموزشی- ترویجی و آگاهی از هدفهای بیمه، با متغیر وابسته میزان پذیرش بیمه محصول، رابطه مثبت و معنیداری وجود دارد.

کلیدواژه‌ها:

پذیرش، بیمه محصول، جوانان روستایی، ویژگیهای فردی و روانشناختی، ویژگیهای حرفه‌ای و ارتباطی، شهرستان کرمانشاه.

بیمه و
کشاورزی

سال هفتم
شماره 25 و 26
1389

مقدمه

در دنیای امروز که چالشهای بیشماری، از کمبود آب، زمین و رشد جمعیت گرفته تا تخریب محیط زیست و جهانی شدن، فراروی بخش کشاورزی است؛ کامیابی این بخش، بیش از هر زمان دیگری در گروی برنامه‌ریزی مؤثر، تخصیص بهینه منابع و انتخاب آگاهانه از میان گزینه‌های موجود برای رشد و توسعه است. بخش کشاورزی، به دلیل برخورداری از رشد مستمر و پایدار اقتصادی، تأمین امنیت غذایی، بازدهی سرمایه، ارزآوری، ارزبری کمتر و ایجاد عدالت اجتماعی، از شایستگی و توانمندیهای ویژه‌ای در همسنگی (مقایسه) با دیگر بخشهای اقتصادی کشور، برخوردار است؛ به گونه‌ای که توانسته است، نقش بسیار برجسته‌ای در گستره اقتصادی کشور داشته باشد.

این بخش، نقش حیاتی را در اقتصاد ایران برعهده دارد زیرا بر پایه اطلاعات در دسترس، حدود 11 درصد از تولید ناخالص ملی، 23 درصد از میزان اشتغال و تأمین غذای بیش از 80 درصد جامعه را پوشش می‌دهد (13). از سویی، نزدیک به 40 درصد جمعیت کشور در مناطق روستایی زندگی می‌کنند که شغل بیشتر آنها کشاورزی است؛ بنابراین نقش کشاورزی در اقتصاد روستایی ایران و سهم آن در زندگی و معیشت روستاییان، بخصوص کشاورزان خرده‌پا که اغلب منبع درآمد دیگری ندارند، بسیار مهم است (9). افزون بر این، تولید در بخش کشاورزی، تفاوت‌هایی با دیگر زمینه‌های تولیدی و تجاری دارد که مهمترین آنها، وابستگی زیاد فعالیتهای آن به طبیعت و روبه‌رو بودن با طیف گسترده‌ای از خطرهای و حوادث طبیعی مانند سیل، تگرگ، سرما، گرما، آفتها و بیماریهای گیاهی است و همین تفاوتها، کشاورزی را به فعالیتی پرخطر و همراه با ریسک تبدیل کرده است (10).

نتایج پژوهشهای سازمان خواروبار کشاورزی ملل متحد (FAO)¹ نشان می‌دهد، نزدیک به 70 درصد از ریسک و تهدید سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی، برخاسته از وقوع حوادث قهری طبیعی است و در این زمینه بیمه محصولات کشاورزی به کشاورزان کمک می‌کند تا به منظور کاهش ریسک، بهترین برنامه‌های مدیریتی و راهبردهای پایدار را به کار ببرند (14).

فصلنامه
پژوهشی

بیمه محصولات کشاورزی، سازوکاری مشارکتی در پذیرش ریسک است، اما در عمل، ابزاری هزینه‌بر برای انتقال ریسک از کشاورزان و تولیدکنندگان، به بیمه دولتی یا خصوصی به شمار می‌آید (11).

از سویی، بر پایه بررسیهای آماری، جمعیت جوانان روستایی 55 درصد از کل جمعیت جوانان در جهان را دربرمی‌گیرد و تخمین زده می‌شود که تا سال 2050 م، هفتصد میلیون نفر در مناطق روستایی زندگی کنند. از دیگر سو، توسعه کشاورزی، تسهیلگر فعالی در رشد اقتصادی و کاهش فقر، به شمار می‌آید و بدون رشد اقتصادی و کاهش زمینه‌های ریسک در کشاورزی نیز، توسعه پایدار فراهم نمی‌شود. از همین رو، می‌توان گفت، شناسایی و بررسی عوامل مؤثر بر پذیرش بیمه محصولات کشاورزی و موانع پذیرش آن از سوی جوانان روستایی به عنوان قشر پویا و تپنده بخش کشاورزی، اهمیت تحقیق در این زمینه را آشکار می‌سازد.

پیشینه و ادبیات پژوهش

کرباسی و همکاران (1382) در گزارش تحقیقی خود با عنوان: «بررسی عوامل مؤثر بر پذیرش بیمه محصولات کشاورزی در استان خراسان» آورده‌اند که متغیرهای اعتبارات، آگاهی زارع از حق بیمه، تعداد مشاغل جانبی، مقدار سطح زیر کشت و میزان پس‌انداز بهره‌بردار، اثر مثبت و معنیداری بر پذیرش بیمه محصولات کشاورزی و گرایش به ریسک‌پذیری کشاورزان داشته است (8).

همچنین، نتایج پژوهش تیرایی یاری (1381) نشان می‌دهد، که بین متغیرهای سابقه کار کشاورزان، میزان زمین زیر کشت، وسعت کل زمینهای کشاورزی، میزان ارتباط با کارشناسان ترویج، نزدیکی و ارتباط با مراکز خدمات کشاورزی، با ریسک‌پذیری کشاورزان، رابطه مثبت و معنیداری وجود دارد (1).

رستمی (1385)، در تبیین نتایج تحقیق خود، نمایان می‌کند که عواملی مانند: بالا بودن سطح تحصیلات، داشتن شغل فرعی افزون بر شغل کشاورزی، افزایش مالکیت بر زمینهای

کشاورزی، بالا بودن سطح پوشش خدمات بیمه به عنوان منبع اطمینان و اعتماد بهره برداران، ضریب ریسک‌گریزی بهره برداران را کاهش می‌دهد (4).

این در حالی است که در مطالعه مشابهی که از سوی موویسن¹ (2001) به انجام رسیده مهمترین راهبردهای مدیریت ریسک در چارچوب دو راهبرد زیر گزارش شده است: 1- راهبردهای مربوط به اندازه‌گیری‌های داخل مزرعه (اندازه میزان تأثیر هرکدام از عوامل تولید بر بازدهی) و 2- تسهیم ریسک با دیگران، برای نمونه، تسهیم هزینه‌های استفاده از ابزار و وسایل مختلف (12).

در مطالعه دیگری که از سوی ویلیامز و همکاران² (2003) انجام گرفته است، مشخص شد که با تغییر میزان حق بیمه، می‌توان بهره‌داران را با درجه ریسک‌گریزی متفاوت، به پذیرش بیمه کشاورزی، گرایش داد (15).

نتایج پژوهش انجام گرفته از سوی روستا (1388) نیز نشان می‌دهد، بین متغیر توانایی کشاورزان در مدیریت ریسک و برخی متغیرهای مورد بررسی، همچون: میزان تحصیلات، نگرش درباره ریسک، میزان عملکرد در هکتار، سطح زیر کشت گندم، سطح زمین زراعی، ارزش گندم فروشی، مشورت و رایزنی با کارشناسان و متخصصان کشاورزی و برنامه‌های تلویزیونی، رابطه معنیداری وجود دارد (5).

همچنین، قربانی (1379) در پژوهش خود با عنوان: «بیمه بهره‌وری تولید گندم در استان مازندران»، با توجه به اثر مثبت بیمه بر تولید گندم و بهره‌وری تولید، زیر پوشش قرار دادن کشاورزان در طرح بیمه گندم، استفاده مطلوب از ماشین‌آلات، استفاده از بذر مناسب و اصلاح شده به مقدار مناسب بر اساس توصیه‌های فنی و زراعی را مهمترین روشهای مدیریت ریسک در تولید گندم معرفی می‌کند (7).

1. Meuwissen, (2001)
2. Williams et al, (2003)

روش و ابزار پژوهش

این پژوهش از نوع توصیفی - همبستگی بوده که از راه پیمایشی و با استفاده از پرسشنامه انجام گرفته است (6). در این تحقیق، پژوهشگر، به دنبال پاسخ این پرسش کلیدی است که آیا بین چند گروه اطلاعات، رابطه و همبستگی وجود دارد؟ (2).

در این پژوهش، شهرستان کرمانشاه که مرکز استان کرمانشاه و پرجمعیت‌ترین شهرستان این استان است، به عنوان منطقه مورد پژوهش، انتخاب شده است. جوانان روستایی این شهرستان با تعداد 37184 نفر نیز به عنوان جامعه آماری انتخاب شدند که حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران 175 نفر به دست آمد. در این تحقیق، انتخاب نمونه با استفاده از روش خوشه‌ای چند مرحله‌ای انجام گرفته است (3).

با توجه به موقعیت جغرافیایی شهرستان کرمانشاه و جمعیت جوانان روستایی این شهرستان، جوانان در سه طبقه از نظر جغرافیایی قرار داده شدند. این طبقه‌ها در بردارنده بخش مرکزی، ماهیدشت و فیروزآباد است. چنانکه می‌دانید، کارایی ابزار پژوهش برای اندازه‌گیری متغیرهای مورد نظر در پژوهش، روایی نام دارد. برای اطمینان از روایی پرسشنامه، پس از تهیه پرسشنامه مقدماتی، پرسشنامه در اختیار استادان مربوط قرار گرفت و سپس نظرهای اصلاحی آنها در ساختار آن به کار رفت و در نهایت، پرسشهای مربوط به هر پرسشنامه تنظیم شد. برای تعیین پایایی ابزار تحقیق، آزمون راهنما و مقدماتی انجام گرفت و با داده‌های برگرفته از آن و با استفاده از فرمول ویژه ضریب کرونباخ آلفا در نرم افزار SPSS پایایی پرسشنامه پژوهش، به میزان 0/84 به دست آمد که نشاندهنده پایایی مناسب آن است. در این تحقیق پس از جمع آوری و دسته‌بندی داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS از روش آمار توصیفی و آمار استنباطی به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد.

هدفهای پژوهش

هدف کلی این تحقیق، شناسایی و بررسی عوامل مؤثر بر پذیرش بیمه محصولات کشاورزی از سوی جوانان روستایی شهرستان کرمانشاه است. هدفهای اختصاصی پژوهش نیز، بدین شرح است:

- 1- توصیف ویژگیهای شخصی، حرفه‌ای، اجتماعی، ارتباطی و روانشناختی جوانان روستایی
- 2- بررسی وضعیت پذیرش بیمه محصولات کشاورزی از سوی جوانان روستایی
- 3- بررسی تأثیر ویژگیهای شخصی، حرفه‌ای، اجتماعی، ارتباطی و روانشناختی پاسخگویان بر میزان پذیرش بیمه محصولات کشاورزی

یافته‌های پژوهش

1- سن پاسخگویان

توصیف فراوانی جمعیت مورد بررسی نشان می‌دهد، از 170 نفر جوان روستایی، 92 نفر (54/1 درصد) دارای سن 15 تا 19 سال و 78 نفر (45/9 درصد) دارای 19 تا 24 سال بوده‌اند (جدول شماره 1).

جدول شماره 1: گروههای سنی جوانان روستایی مورد بررسی (N=170)

درصد	فراوانی	گروه سنی
54/1	92	19 - 15
45/9	78	24 - 19
Mean= 19/34		
SD= 3/06		

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

2- جنسیت پاسخگویان

توزیع فراوانی جمعیت جوانان روستایی نشان می‌دهد که 108 نفر (63/5 درصد) مرد و 62 نفر (36/5 درصد) زن هستند (جدول شماره 2).

جدول شماره 2: ویژگیهای فردی جوانان بر حسب جنسیت (N=170)

ویژگیهای توصیفی	فراوانی	درصد
جنسیت	مرد	63/5
	زن	36/5
	جمع	100
	108	170

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

3- میزان تحصیلات

بر اساس اطلاعات به دست آمده درباره میزان تحصیلات جوانان مورد بررسی، 34 نفر (20 درصد) از آنها زیر سطح دوره متوسطه، 77 نفر (45/3 درصد) در سطح متوسطه، 44 نفر (25/9 درصد) دارای دیپلم، 10 نفر (5/9 درصد) کاردانی یا فوق دیپلم، 5 نفر (2/9 درصد) نیز دارای تحصیلات کارشناسی یا لیسانس هستند. جدول شماره 3 این توزیع را نشان می‌دهد.

جدول شماره 3: ویژگیهای جوانان بر حسب میزان تحصیلات، (N=170)

متغیرها	فراوانی	درصد
میزان تحصیلات	زیر متوسطه	20
	متوسطه	45/3
	دیپلم	25/9
	فوق دیپلم	5/9
	لیسانس	2/9
	جمع	100
	34	170

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

4- تعداد اعضای خانوار شاغل در بخش کشاورزی

بر اساس اطلاعات به دست آمده در زمینه تعداد افراد خانوار شاغل در بخش کشاورزی منطقه مورد بررسی، 96 نفر (56/5 درصد) با تعداد اعضای خانوار از 1 تا 3 نفر، 37 نفر

(21/8 درصد) با خانواده‌ای به تعداد از 3 تا 5 نفر، 29 نفر (17/1 درصد) با خانواری از 5 تا 8 نفر و 8 نفر (4/7 درصد) با تعداد اعضای خانواری از 8 نفر و بیشتر از آن، در این بخش فعال هستند (جدول شماره 4).

جدول شماره 4: تعداد اعضای خانوار شاغل در بخش کشاورزی جوانان مورد بررسی (N=170)

درصد	فراوانی	
56/5	96	یک تا سه نفر
21/8	37	سه تا پنج نفر
17/1	29	پنج تا هشت نفر
4/7	8	هشت نفر و بالاتر
Mean= 3/69		
SD= 2/52		

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

فصلنامه
پژوهشی

5- عضو بودن در انجمنها و گروهها

بررسی جمعیت مورد پژوهش، نشان می‌دهد، با توجه به داده‌های جدول شماره 5 در حدود 84 نفر (49/4 درصد) از جوانان، بهره‌ای از عضو بودن در گروهها نمی‌برند، درحالی که 86 نفر (50/6 درصد) از آنها در گروههای مختلف عضو هستند.

جدول شماره 5: توزیع فراوانی جوانان بر حسب عضو بودن در انجمنها و گروهها

درصد	فراوانی	متغیر	
49/4	84	بلی	عضو بودن در انجمنها و گروهها
50/6	86	خیر	
100	170	جمع	

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

6- میزان مطالعه و بهره‌گیری از رسانه‌های مختلف

در جدول شماره 6 توزیع فراوانی افراد، بر حسب میزان مطالعه و بهره‌گیری از رسانه‌های مختلف، نگاشته شده است. به منظور تعیین میزان مطالعه و بهره‌گیری از رسانه‌های مختلف، مطالعه افراد در هر مورد مطرح شده با طیف 5 گزینه‌ای مورد ارزیابی قرار گرفته، که گستره آن، از میزان خیلی کم تا بسیار زیاد، بوده است. کمترین امتیاز، عدد یک برای نشان دادن مطالعه به میزان خیلی کم، و بیشترین نمره، عدد پنج برای مطالعه به میزان بسیار زیاد، در نظر گرفته شده است. با توجه به داده‌های جدول شماره 7، بیشترین فراوانی افراد در زمینه مطالعه گویه‌های مختلف با 75 نفر (44/1 درصد) در بخش میزان مطالعه کم و کمترین فراوانی افراد با 15 نفر (8/8 درصد) در بخش میزان مطالعه زیاد، قرار دارد.

جدول شماره 6: سطوح و اولویت‌بندی مطالعه و بهره‌گیری از رسانه‌های مختلف جوانان برای مشارکت در توسعه کشاورزی و برنامه‌های ترویجی (N=170)

اولویت‌بندی	انحراف معیار	میانگین	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		رسانه‌های مختلف
			%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	
1	1/173	2/28	2/9	6	13/5	23	28/2	48	19/4	33	35/9	61	مجله
2	1/067	2/1	2/4	4	7/9	13	28/8	49	20	34	41/2	70	روزنامه
3	1/102	2/09	1/8	3	8/2	14	26/5	45	24/7	42	38/8	66	کتاب
4	1/101	1/97	2/9	5	6/7	13	18/2	31	25/9	44	45/3	77	خبرنامه‌های تخصصی کشاورزی
5	1/101	1/84	3/5	6	5/3	9	16/5	28	21/2	36	53/5	91	کتابهای تخصصی کشاورزی
6	0/988	1/76	1/2	2	5/9	10	14/7	25	24/1	41	54/1	92	مجله‌های تخصصی کشاورزی
7	0/932	1/71	1/2	2	3/5	6	15/3	26	25/3	43	54/7	93	روزنامه‌های تخصصی کشاورزی

مقیاس: 1=خیلی کم 2=کم 3=متوسط 4=زیاد 5=خیلی زیاد

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

جدول شماره 7: توزیع فراوانی افراد بر حسب میزان مطالعه

درصد	فراوانی	
17/1	29	خیلی کم
42/4	72	کم
31/8	54	متوسط
8/8	15	زیاد
100	170	جمع

مقیاس: 1= خیلی کم 2= کم 3= متوسط 4= زیاد 5= خیلی زیاد

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

8- مالکیت زمینهای زراعی و واحدهای دامی (سرپرست خانوار)

چنانکه داده‌های جدول شماره 8 نیز نمایان می‌کند، 117 نفر از افراد مورد بررسی، (68/8 درصد) دارای زمینهای زراعی هستند و 53 نفر (31/2 درصد) زمینهای زراعی (در تملک خویش) ندارند. بر اساس یافته‌های ارائه شده در جدول شماره 8، تعداد 121 نفر (71/2 درصد) از افراد مورد بررسی، دارای واحدهای دامی هستند و 49 نفر (28/8 درصد) نیز، واحدهای دامی ندارند.

فصلنامه
پژوهشی

جدول شماره 8: مالکیت زمینهای زراعی و واحدهای دامی سرپرست خانوار جوانان روستایی

درصد	فراوانی	متغیر	
68/8	117	بلی	مالکیت زمینهای زراعی
31/2	53	خیر	سرپرست خانوار
71/2	121	بلی	مالکیت واحدهای دامی
28/8	49	خیر	
100	170	جمع	

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

9- مقدار زمینهای زراعی (سرپرست خانوار)

چنانکه از داده‌های جدول شماره 9 نمایان است، میانگین زمینهای زراعی جمعیت مورد بررسی، 7/54 هکتار بوده است. همچنین مشخص است که بیشتر افراد، یعنی 55 نفر

ارتیاعی

32/4 درصد) دارای مقدار زمین زراعی بین 4 تا 9 هکتار بوده، 32 نفر (18/8 درصد) بین 1 تا 4 هکتار، 14 نفر (8/2 درصد) بین 9 تا 14 هکتار و 27 نفر (15/9 درصد) از 14 هکتار به بالا زمین زراعی دارند. ضمن اینکه 42 نفر (24/7 درصد) به این پرسش، پاسخ نداده‌اند و این موضوع، به طور عمده بدان معنی است که از زمین زراعی بهره‌مند نیستند.

جدول شماره 9: مقدار زمینهای اراضی زراعی سرپرست خانوار جوانان روستایی (N=170)

درصد	فراوانی	مقدار زمین
24/7	42	هیچ
18/8	32	1- 4 هکتار
32/4	55	4- 9 هکتار
8/2	14	9- 14 هکتار
15/9	27	14 هکتار به بالا
Mean = 7/54		
SD = 9/66		

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

بیمه و
کشاورزی

سال هفتم
شماره 25 و 26
1389

10- تعداد واحدهای دامی (سرپرست خانوار)

همانگونه که در جدول شماره 10 نیز دیده می‌شود، 48 نفر (28/2 درصد) از افراد، هیچگونه واحد دامی ندارند، در حالی که 69 نفر (40/6 درصد) دارای 1 تا 20 واحد دامی، 24 نفر (14/1 درصد) دارای 20 تا 40 واحد دامی، 11 نفر (6/5 درصد) دارای 40 تا 60 واحد دامی، 8 نفر (4/7 درصد) 60 تا 80 واحد دامی و 10 نفر (5/9 درصد) نیز، بیش از 80 واحد دامی دارند.

جدول شماره 10: تعداد واحد دامی سرپرست خانوار جوانان روستایی (N=170)

درصد	فراوانی	تعداد واحد دامی
28/2	48	هیچ
40/6	69	1 تا 20 واحد
14/1	24	20 تا 40 واحد
6/5	11	40 تا 60 واحد
4/7	8	60 تا 80 واحد
5/9	10	80 واحد به بالا
Mean= 23/7		
SD= 33/53		

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

11- آگاهی از ویژگیها، فعالیتها و هدفهای بیمه محصولات کشاورزی

بر اساس الگوی پذیرش، آگاهی، نخستین مرحله از پذیرش نوآوری به شمار می‌آید. در زمینه اطلاع و آگاهی از فعالیتها و هدفهای بیمه، نزدیک به 36 درصد از جوانان، میزان این آگاهی را در حد زیاد و خیلی زیاد و 22/9 درصد از افراد مورد بررسی، میزان این آگاهی را در حد خیلی کم و کم ارزیابی کرده بودند (جدول شماره 11).

فصلنامه
پژوهشی

جدول شماره 11: میزان آگاهی از فعالیتها و هدفهای بیمه محصولات کشاورزی (N=170)

درصد	فراوانی	میزان آگاهی
8/2	14	خیلی کم
14/7	25	کم
41/2	70	متوسط
15/9	27	زیاد
20	34	خیلی زیاد
100	170	جمع

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

12- نگرش جوانان روستایی درباره اشتغال در فعالیتهای کشاورزی

در جدول شماره 12 توزیع فراوانی افراد بر حسب دیدگاهها و نظرهای آنان درباره اشتغال در فعالیتهای بخش کشاورزی نشان داده شده است. به منظور تعیین و بررسی دیدگاهها و

ارتیاعی

نظرهای افراد، نظرهای آنها در هر مورد مطرح شده با طیف 5 گزینه‌ای مورد ارزیابی قرار گرفته که از گزینه کاملاً مخالف تا کاملاً موافق دسته‌بندی شده است. کمترین امتیاز برای پاسخ به گزینه‌ها، عدد 8 و بیشترین امتیاز 40 است. با توجه به نتایج به دست آمده، بیشترین فراوانی افراد در این مورد با 99 نفر (58/2 درصد) در بخش پاسخهای کاملاً موافق و کمترین فراوانی (پس از گزینه کاملاً مخالف که در این دامنه قرار ندارد) با 8 نفر (4/7 درصد) در بخش پاسخهای مخالف قرار دارد. بر اساس اولویت‌بندی انجام گرفته در جدول شماره 12، جوانان روستایی، گزینه «کشاورزی شغل پرزحمت و پردردسری است» را در اولویت نخست قرار داده و گزینه «دولت به کشاورزان توجه دارد و برای آنان اهمیت قائل است»، را به عنوان اولویت آخر در نظر گرفته‌اند.

جدول شماره 12: سطوح فراوانی و اولویت‌بندی نظرهای جوانان روستایی درباره اشتغال در بخش کشاورزی

گویه‌ها و پرسشها	کاملاً مخالف		مخالف		نظری ندارم		موافق		کاملاً موافق		میانگین	انحراف معیار	اولویت‌بندی
	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f			
کشاورزی شغل پرزحمتی است	10	5/9	15	8/8	16	9/4	58	34/1	71	41/8	3/97	1/42	1
کشاورزی از ارزش معنوی برخوردار است	13	7/6	10	5/9	51	30	65	38/2	31	8/2	3/54	1/34	2
می‌توان از شغل کشاورزی تأمین زندگی کرد	16	9/4	29	17/1	38	22/4	68	40	19	11/2	3/26	1/17	3
کشاورزی برای جوانان لذت بخش و جالب است	16	9/4	31	18/2	50	29/4	50	29/4	23	13/5	3/19	1/42	4
به دیگر جوانان روستا توصیه می‌کنم که به شغل کشاورزی روی آورند	21	12/4	25	14/7	55	32/4	42	24/7	27	5/9	3/17	1/22	5
محیط کار کشاورزان موجب آرامش است	24	14/1	36	21/2	48	28/2	45	26/5	17	10	2/97	1/2	6
آینده صاحبان مشاغل کشاورزی تأمین است	23	13/5	41	24/1	41	24/1	50	29/4	15	8/8	2/96	1/19	7
دولت به کشاورزان توجه دارد	44	25/9	48	28/2	33	19/4	33	19/4	12	7/1	2/54	1/26	8

مقیاس: 1= کاملاً مخالفم 2=مخالفم 3=نظری ندارم 4=موافقم 5=کاملاً موافقم

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

بیسمه و
کشاورزی

سال هفتم
شماره 25 و 26
1389

13- بررسی استقبال و میزان پذیرش بیمه محصولات کشاورزی در جوانان روستایی

در زمینه استقبال و میزان پذیرش جوانان روستایی از بیمه محصولات، 38/8 درصد از آنها، میزان استقبال و پذیرش بیمه را در خود، به اندازه خیلی کم و کم دانسته‌اند؛ در حالی که نزدیک به نیمی از جامعه مورد بررسی، میزان گرایش خود را در حد متوسط بیان کرده بودند (جدول شماره 13).

جدول 13: بررسی میزان پذیرش بیمه محصولات کشاورزی در جوانان روستایی

مشارکت	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
خیلی کم	2	1/2	1/2
کم	64	37/6	38/8
متوسط	74	43/5	82/4
زیاد	27	15/9	98/2
خیلی زیاد	3	1/8	100
جمع	170	100	-

مقیاس: 0= هیچ 1= کم 2= متوسط 3= زیاد 4= خیلی زیاد
برگرفته از: یافته‌های پژوهش

فصلنامه
پژوهشی

14- بررسی نتایج ضریب همبستگی پیرسون و آزمون t

همانگونه که نتایج جدول شماره 14 نشان می‌دهد بین متغیر میزان زمینهای زراعی، نگرش و میزان تحصیلات، رابطه مثبت و معنیداری وجود دارد. گفتنی است، نتایج پژوهشهای کرباسی (1382)، تیرایی (1381)، رستمی (1385) و روستا (1388) نیز با نتایج تحقیق حاضر همخوانی دارد. بر پایه داده‌های ارائه شده جدول شماره 15، برای مقایسه مشارکت جوانان مورد بررسی، بر حسب جنسیت، وضعیت تأهل، عضو بودن در انجمنها و گروههای مرتبط با امور جوانان، مالکیت زمین زراعی، مالکیت واحدهای دامی، میزان علاقه به برگزاری کلاسهای آموزشی - ترویجی، از آزمون t استفاده شده است.

ارتیاعی

جدول شماره 14: ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده بین پارامترهای فردی، فرهنگی-اجتماعی، ارتباطی، روانشناختی با پذیرش بیمه محصولات کشاورزی

پذیرش بیمه محصولات کشاورزی		متغیر مستقل
(p)	(r)	
0/000	0/275***	سن
0/000	0/277***	تعداد اعضای خانوار
0/936	-0/006	فرزند چندم خانوار
0/012	0/193*	تعداد اعضای شاغل در بخش کشاورزی
0/000	0/401***	مطالعه رسانه‌های مختلف
0/005	0/213**	میزان زمینهای زراعی
0/000	0/276***	میزان واحدهای دامی
0/000	0/358***	ویژگی ارتباطی
0/001	0/254***	نظردرباره اشتغال در فعالیتهای کشاورزی
0/001	0/249***	میزان تحصیلات
0/001	0/218***	آگاهی از هدفها و فعالیتهای بیمه

* $p \leq .05$: ** $p \leq .01$: *** $p \leq .001$:

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

بیمه و
کشاورزی

سال هفتم
شماره 25 و 26
1389

گفتنی است، با توجه به یافته‌های پژوهش، بین جنسیت و علاقه‌مندی به برگزاری کلاسهای آموزشی - ترویجی نیز، رابطه معنیداری وجود دارد.

جدول شماره 15: استفاده از آزمون t برای مقایسه جنسیت، مالکیت زراعی و دامی و علاقه‌مندی به برگزاری کلاسهای آموزشی-ترویجی

Sig	T	SD	M	N		متغیر مستقل
0/03	7/981*	19/24	43/81	108	مرد	جنسیت
		14/38	21/39	62	زن	
0/933	3/886	19/64	39/62	117	بلی	مالکیت زمین زراعی
		20/31	26/85	53	خیر	
0/736	1/241	20/89	36/88	121	بلی	مالکیت واحدهای دامی
		19/92	32/55	49	خیر	
0/001	1/724***	17/50	38/48	81	بلی	علاقه‌مندی به برگزاری کلاسهای آموزشی - ترویجی
		22/94	33/04	89	خیر	

* $p \leq .005$: ** $p \leq .01$: *** $p \leq .001$:

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

پیشنهادها

با توجه به رابطه علاقه‌مندی به برگزاری کلاسهای آموزشی-ترویجی و نیز، اهمیت ویژگیهای ارتباطی در جوانان روستایی با پذیرش بیمه محصولات کشاورزی، پیشنهاد می‌شود که بخشهای مربوط به امور آموزش در وزارت جهادکشاورزی و صندوق بیمه کشاورزی به طور مشترک برای برگزاری کلاسهای آموزشی ویژه جوانان، تلاش و نوآوری بیشتری داشته باشند.

نظر به دیدگاه مثبت جوانان به اشتغال در بخش کشاورزی و میزان اهمیت آگاهی پیرامون سودمندیهای بیمه، نقش رسانه‌های مختلف برای افزایش و گسترش پوشش بیمه آشکارتر می‌شود.

برای پذیرش بیشتر بیمه توصیه می‌شود که اصلاح و بهینه‌سازی سیاستهای بیمه‌ای متناسب و عادلانه در نظر گرفتن حق بیمه و پرداخت بموقع غرامت به کشاورزان بویژه در منطقه بررسی شده، بیشتر مورد توجه قرار گیرد.

فصلنامه
پژوهشی

منابع

1. تیرایی یاری. ن. (1381)، «بررسی شخصیتی مؤثر بر نوگرایی در پذیرش طرح بیمه محصولات کشاورزی توسط بهره‌برداران استان خوزستان»، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده کشاورزی.
2. حافظ‌نیا. م. ر. (1377)، مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی، تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی (سمت).
3. دلاور. ع. (1386)، روشهای تحقیق در روان‌شناسی و علوم تربیتی، تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور.
4. رستمی. ف. (1385)، «مدیریت ریسک تولید گندم در نظام بهره‌برداری خانوادگی (مطالعه موردی شهرستان هرسین)»، مجله علوم کشاورزی ایران، 2-37، (1) 93-106.
5. روستا. ک. (1387)، «بررسی عوامل مؤثر بر توانایی کشاورزان در مدیریت ریسک (مطالعه موردی گندم کاران خراسان رضوی)»، مجله ترویج و اقتصاد کشاورزی (1).
6. سرمد. ز.، بازرگان. غ. و حجازی. ا. (1383)، روش‌های تحقیق در علوم رفتاری چاپ هشتم، تهران: انتشارات آگاه.
7. قربانی. م. (1379)، «تأثیر بیمه بر بهره‌وری تولید گندم (استان مازندران با کاربرد مدل تجزیه)»، فصلنامه اقتصاد کشاورزی و توسعه، 20، 73-91.
8. کرباسی. ع.، سالارپور. م. و گزین. م. (1382)، «مدلسازی و اندازه‌گیری کارایی اقتصادی در شرایط توأم با ریسک: مطالعه موردی ذرت کاران شهرستان فسا»، فصلنامه اقتصاد کشاورزی و توسعه، 10، (4) 47-66.
9. نوری نایینی سعید. م. (1378). «بیمه و نقش آن در توسعه اقتصادی»، مجموعه مقالات دومین همایش سراسری مسئولین و کارشناسان صندوق بیمه محصولات کشاورزی. تهران: انتشارات صندوق بیمه محصولات کشاورزی.
- 10-Anderson, J.R. (2003), "Impact of climate variability in Australian agriculture", *Review of Marketing and Agricultural Economics*: 49(31).
- 11-Marshall, G.R. (2005), *Economics for collaborative environmental management: Renegotiating the commons* (Earthscan publications: London).
- 12-Meuwissen, M.P. (2001), *Insurance as a risk management tool for European agriculture*, Wageningen DC.
- 13-The federation of International Trade Association (2006), Iran, Available at: <http://www.fita.org/countries/iran.html>
- 14-Vandever, M.L. (2001), "Demand for area crop insurance among litchi producers in northern Vietnam", *Agricultural Economics*, 26(2): 173-184.
- 15-Williams, J.R. and et al (2003), "Crop insurance and disaster assistance for wheat and gain sorghum", *American journal of Agricultural Economics*, 75, pp: 435-477.

بیمه و
کشاورزی

سال هفتم
شماره 25 و 26
1389

Study of Rural Youth Characteristics & Viewpoints on Factors Effective in Acceptance of Agricultural Crops Insurance

Case study: City of Kermanshah

F. Ertiaei*

Abstract

Agricultural crops insurance is an effective method to harness risks among farmers throughout different economic sectors and in all seasons. Meanwhile, crops insurance is being considered as a proper mechanism for supporting financial resources of producers in the agriculture sector. The purpose of this research work is to study factors effective in acceptance of crops insurance among rural youth in the city of Kermanshah. The study was based on descriptive-correlation method and a questionnaire was developed to gather the required data for this purpose. The statistical population of the research study comprised 36184 rural youth in the city of Kermanshah. Some 175 youth were selected by using multi stages cluster sampling method. Content validity of the questionnaires was approved by a panel of experts in the field of agricultural extension. A pilot test was conducted to determine reliability of the questionnaire and a Cronbach's alpha coefficient of 0.84 was achieved for the study. A statistically significant positive relationship as seen between independent variables such as age, number of family members, number of employed people in agricultural sector, size of farm land, size of livestock units, communication characteristics, attitude regarding employment in agricultural activities, educational level, interest in organizing educational-extensional courses and acquaintance with insurance purposes, and dependent variable of the extent of acceptance of crops insurance.

Keywords:

Acceptance, Crops Insurance, Rural Youth, Personal & Psychological Characteristics, Professional & Communicative Characteristics, City of Kermanshah.

*MSc in Agricultural Education and Extension, member of faculty, Sistan and Baluchestan University

فصلنامه
پژوهشی

